

K'o ra xits'i

K'o mamu ne Xiskjuama kja yo Jmuru yo Mejniini k'u naa texe k'o pes'i k'o soo ra tsaa yo jniini k'a Naji N'ano Jnaa ngeje k'u kja nguaru, k'o mburu ndeze yo kjee 70, nu k'u na chjuu Subkomision mba ra Soo dya ra Zob'uji ne ra Mbos'u yo dya nda Punku, kja Konsejo k'a at'aji Merio ne ra Mimiji na Joo, k'u mi Pjos'u nu Jmuru Texe yo Mejniini (ONU) k'u o xipji ro tsaa na b'epji k'u ro naa nu yo Jniini k'a naji n'ano jnaa kja xoñijomu.

Ne b'epji k'o nguaru, na chjuu Ts'ixiskuama Martinez Kobo, o nzhotuji kja ne Subkomision nu yo kjee 1981 ne 1984, ne o mamuji k'u na joo ro dyat'aji ne "Jmuru kja B'epji yo Jniini k'a Naji N'ano Jnaa", ko yo tee k'u mi nzhots'e ne mi para, k'u o mburu o pepjiji nu kjee 1982 k'u ro mbos'u. Nu kjee 1985, ne Jmuru kja B'epji o mburu o dyopju nu Xiskuama, nu mu nguaru o mamu k'u na joo nu Subkomision kja ne kjee 1994, k'u o unu nguenda nu Komision k'u Pes'i k'u Soo ra Tsaa yo Tee kja ne ONU.

Mu xi kjobu na kjee, nu Komision, nza kja k'o mamu ko ne Ts'ijnaa 5 kja k'o mamu nu 49/214 kja ne Jmuru Texe, kja 23 dyech'a yeje zana nu kjee 1994, o xipji ro dyat'a kja "Jmuru kja B'epji k'u ra xokuji mba ra jmuruji nu mu ra dyat'aji nu B'epji nu Xiskuama kja yo Mejniini nu k'o ra naa k'o pes'i ra soo ra tsaa yo Jniini k'u naji N'ano Jnaa", k'u ngeje, ra mburu k'o ya bi dyopju nu Subkomision, k'a mi kuat'u nu mu zonuji kja ne Xiskuama. Pedye, kja in b'epji, k'u ot'u o dyaraji kja zonuji nu mu Jmuruji yo Mejniini ne k'o mi neji, o mamuji, yo ndaxoñiji kja yo jniini k'a naji n'ano jnaa k'u mi xipjiji k'a "Ngumu Tetjo".

O kjobu dyech'a naja (11) k'o zonuji kja Jmuru kja B'epji, o nguaruji nu kjee 2006 nu xiskuama k'o nzhoji, nu kjee nu, kja nu Konsejo k'o Soo ra Pes'i yo Tee, nu k'u ot'u o Jmuruji yo B'epji, nu kja dums'u 2006/2, kja 29 nu zana nanto nu kjee 2006, k'u kja pejñeji k'u kja ro mamu kjo na joo nu mu Jmuruji Texe yo Mejniini.

Mu nguaru, ndeze mu ya kjobu dyote kjee, ne Xiskuama kja ne Jmuru Mejniini kja Pes'i k'u soo ra Tsaa yo Tetjo o ndutuji ne 13 kja zana nzincho nu kjee 2007, kja ne Jmuru Texe kja in nante naja Paa mu Jmuruji.

A B'ondo o mbos'u nu xiskuama, nu k'u mburu nu kjee 1985, k'u mi pas'uji in dyee, mba ra mamu kjo jaa, asta ke o tsapu in tsaa nu Jmuru Texe.

Ngeje na Xiskuama k'o mbedye na Jmuru kja Xoñijomu, nza kja nu ONU, k'u ra mboxkujme texe, nge na ts'ib'epji k'u ra nejme texe yo tee, k'u ra tsapu k'o Dyopjiji yo k'u soo ra mbos'uji kja ne xoñijomu.

Mu dya nge nu Xiskuama dya ra tsapu k'u yo Mejniini k'u ra pejñeji nu k'o dyopjiji, b'ub'u k'u ra tsapu ra mbos'u na joo k'o kuat'u nu.

Akjanu, ne Xiskuama kja yo Jmuru yo Mejniini k'u soo ra tsaa ra mbos'u k'u pes'i yo Jniini k'u Naji N'ano Jnaa, kuat'u texe nu k'o ra tsaa ra mbos'u k'u pes'i

pje ra tsaji, ne ra ngara na joo ko yo tjuru texe yo jñiñi k'ũ ñaa n'año jñaa kja ne xoñijomũ.

Mu ra tsapũ ra ngins'i texe nu k'o kuat'ũ kja ne Xiskuama nge na b'epji k'ũ ra pjøs'ũji texe yo jñiñi kja ne xoñijomũ.

Kja ne B'ondo, ñe k'ũ na chjuu Komision a Meb'ondo mba ra tsapũ ra Nokũ yo Jñiñi k'ũ Ñaji N'año jñaa (CDI), K'ũ ya mamũ k'ũ ot'ũ ra tsaa kja ne Xiskuama kja yo jmurũ jñiñi kja yo soo ra mbæs'i yo jñiñi k'a Ñaji N'año Jñaa, nge k'ũ ra unũ nguenda. Ngeje k'o, k'ũ ya pjongũji nge k'o mi soo ro tsaji akjanu. Ne k'o dyopũji, ñe nza kja k'o mbeñeji k'o mamũ a B'ondo nu mũ mbas'ũ in dyee k'ũ mi pjøs'ũ nu Xiskuama na, ne 13 kja ne zana nzincho nu kje 2007 k'o mamũ akjanu.

Ko nu k'o pjongũji, ne Arkate a Meb'ondo kja ra mbøs'ũ ngek'ua ra dyat'aji nu kja ne xoñijomũ, k'ũ teb'e ra mbøs'ũ na joo texe yo jñiñi k'a ñaji n'año jñaa.

E Lisi H. Albarez Albarez
Ndaxoniji kja ne Komision a Meb'ondo mba ra Mbøs'ũ yo
Jñiñi k'ũ Ñaji N'año Jñaa.